

Undervisningsministeriet
Den 25. oktober 2005

Høringsresumé:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser (Ny mesterlære)

I. Generelt

Lovforslaget blev den 7. oktober 2005 sendt til høring hos 24 organisationer m.fl. Desuden har lovforslaget været offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 24 hørte har 18 afgivet høringssvar ved høringsfristens udløb, og heraf har 15 bemærkninger til lovforslaget. Høringsliste med angivelse af, hvem der har svaret, er vedlagt som bilag 1.

Høringssvarene falder i 3 temaer:

1. Generelt.
2. Målgruppen.
3. Mesterlæreforløbet, herunder bedømmelsen af eleverne.

Ingen høringssvar er direkte negative over for lovforslaget.

II. Væsentlige bemærkninger til lovforslaget

1. Generelt

Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) anbefaler, at indførelsen af de nye initiativer følges nøje - gerne i samarbejde med rådet. REU lægger vægt på, at Ungdommens Uddannelsesvejledning får tilstrækkelig orientering om initiativerne.

Landsorganisationen i Danmark (LO) tilslutter sig forslaget generelt, men anbefaler samtidig, at der bliver gennemført systematisk tilsyn med virksomhedernes anvendelse af mesterlæremodellen.

Erhvervsskolernes Elev-Organisation (EEO) finder det glædeligt, at der er stor politisk opmærksomhed på de unge, der ikke får en ungdomsuddannelse, men finder lovforslaget uheldigt. EEO peger på, at en ny indgang vil gøre erhvervsuddannelserne mere uoverskuelige. EEO finder, at vejlederne bør pålægges at informere om, at eleverne i mesterlære skal nå de samme mål som de øvrige elever, og at mesterlæreren ikke er en nemmere vej.

Interesseorganisationen for handelsskolernes ledelser (HFI) peger på, at det er vigtigt, at der afsættes ressourcer, som står mål med opgavens omfang, når det drejer sig om de ekstra opgaver for skolerne i form af intensiv kontakt med elev og virksomhed under virksomhedsophold.

Foreningen af Skoleledere ved de Tekniske Skoler (FS) udtaler sig på linje med HFI og frygter i øvrigt, at mesterlæreordningen vil true grundlaget for skoler, der kun i begrænset omfang er godkendt til andet end grundforløb og som typisk er skoler i udkantsskoler.

Arbejdsgivernes Eleverefusion (AER) tager udgangspunkt i, at AER's udgifter til lønrefusion under mesterlæreforløbet til skoleophold under grundforløbet vil blive mindre end for elever, der

begynder via den ordinære praktikadgangsvej, og at udgifterne til lønrefusion under hovedforløbet som udgangspunkt vil være neutral for AER. AER bemærker dog, at længere praktikperioder inden påbegyndelsen af elevernes skoleundervisning i nogle tilfælde vil kunne forrykke skoleperioderne til senere og i lønrefusionsmæssig henseende dyrere perioder i uddannelsesforløbet.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

De generelle formuleringer i høringssvarene giver ikke anledning til særlige bemærkninger eller til materielle ændringer i lovudkastet. Der vil blive informeret grundigt om loven, når den er vedtaget.

2. Målgruppen

Finanssektorens Arbejdsgiverforening mener ikke, at den merkantile erhvervsuddannelse til finanssektoren vil være egnet til overvejende praktisk oplæring.

Interesseorganisationen for handelsskolernes ledelser (HFI) finder ikke, at mesterlæren generelt vil være relevant i forbindelse med de merkantile erhvervsuddannelser, men mener, at mesterlære kan blive en meget anvendt adgangsvej for studenter.

Landsorganisationen i Danmark (LO) foreslår, at målgruppen for forslaget fremhæves ved at indsætte flg. kursiverede tekst i lovforslagets § 1, nr. 2: ”Grundforløbet kan for den enkelte elev, *der kommer direkte fra grundskolen, eller som har været uden for både uddannelse og beskæftigelse i nogen tid*, helt eller delvis erstattes af grundlæggende praktisk oplæring i en virksomhed på grundlag af en uddannelsesaftale, jf. dog § 38, stk. 1, nr. 7”. **LO** mener, at mesterlære i modsat fald vil kunne blive misbrugt som en særlig tilrettelæggelsesform for de bogligt stærke unge frem for som en mulighed for de praktisk orienterede.

Foreningen af Skoleledere ved de tekniske Skoler (FS) mener, at den nye adgangsvej primært vil tiltrække stærke elever, fx med studenterbaggrund. **Handelsskolernes Lærerforening (HL)** er på linje hermed.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) finder det uhensigtsmæssigt, at lovforslaget fremsættes samtidigt med, at der er nedsat to udvalgsarbejder vedrørende erhvervsuddannelserne. Dette kan det gøre det vanskeligt for disse udvalg at komme med forslag rettet mod de mere praktisk orienterede unge. **FTF** er i tvivl om mesterlæreforslaget vil bevirke væsentligt flere praktikpladser og om virksomhederne får tilstrækkelige incitamenter til at indgå aftaler med de mere praktisk orienterede unge og mener, at mesterlæreordningen snarere vil blive attraktiv for de bogligt stærke. **Dansk Teknisk Lærerforening** henviser til FTF's bemærkninger.

Det Centrale Handicapråd er positiv for at grundforløbet helt eller delvis kan erstattes af praktisk oplæring i en virksomhed, men påpeger, at unge med funktionsnedsættelse kan have svært ved at finde en praktikplads, og at der derfor vil være behov for hjælp i en indledende fase til at opnå en uddannelsesaftale med en virksomhed.

De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) foreslår, at lovforslaget suppleres med bestemmelser om støtte til unge, der har handicap, da mange virksomheder vil afvise at tage unge med handicap i lære – på trods af, at mange unge med handicap vil have bedre muligheder for at tage en uddannelse via mesterlære end via et mere teoretisk forløb. **DSI** foreslår derfor en kampagne for, at virksomheder ansætter elever med handicap i mesterlære. Organisationen vedlægger en udtalelse fra **Landsforeningen LEV**, der ønsker en nærmere udredning af udviklingshæmmedes behov og muligheder for at gennemføre en tilpasset erhvervsuddannelse.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Hvis der er enighed i det faglige udvalg for uddannelserne til finanssektoren om, at mesterlære ikke er egnet til disse uddannelser, rummer lovforslaget mulighed for, at udvalget kan fravælge denne uddannelsesmåde.

Til bemærkningerne om målgruppen for mesterlæremodellen, herunder forslaget fra LO bemærkes, at det ikke indgik i den enige indstilling fra Udvalget om mesterlære, at uddannelsesmodellen skulle være forbeholdt bestemte persongrupper. Det er et af grundprincipperne i erhvervsuddannelsesloven, at der er fri adgang for alle, der efter opfyldelse af undervisningspligten har indgået uddannelsesaftale med en praktikvirksomhed. En imødekommelse af forslaget fra LO ville betyde, at dette princip skulle opgives for elever med en mesterlæreaftale. Der ses ikke at være behov for at lægge særlige hindringer i vejen for de virksomheder og de elever, som ønsker at indlede en erhvervsuddannelse på den nye måde. Dette gælder også for elever, som måtte have en studentereksamen.

Det forhold, at regeringen har iværksat udvalgsarbejder om at alle skal have en ungdomsuddannelse og om fremtidens erhvervsuddannelser, er ikke en hindring for det aktuelle lovforslag. Udvalgsarbejdet skal tilrettelægges under hensyntagen til lovforslaget og ikke omvendt.

DSI's efterlysning af særlige bestemmelser om støtte til handicappede i mesterlære er ubegrundet, idet de generelle muligheder for specialpædagogisk støtte til elever i erhvervsuddannelserne gælder både skole- og praktikuddannelsen og dermed også for mesterlære.

3. Mesterlæreforløbet, herunder bedømmelsen af eleverne

Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) finder, at Elevplan (som er et elektronisk pædagogisk/administrativt planlægningsværktøj) vil være et godt redskab for eleverne og virksomhederne til løbende opfølgning af det enkelte uddannelsesforløb.

DA og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA) mener, at den supplerende oplæring på skole bør være kortvarig.

REU, DA, LO og SALA finder på forskellig vis, at de lokale uddannelsesudvalg eller de faglige udvalg bør inddrages i den afsluttende bedømmelse af eleverne i mesterlæreforløbet forud for påbegyndelse af hovedforløbet. SALA mener, at det lokale uddannelsesudvalg eller det faglige udvalg alene skal stå for denne bedømmelse (uden skolen).

Funktionærernes og Tjenestemændenes Forbund finder, at det bør præciseres, i hvilket omfang eleverne i et mesterlæreforhold skal til eksamen i grundfag på linje med elever, der har gennemført et grundforløb. **Dansk Teknisk Lærerforening** henviser til FTF's bemærkninger.

Erhvervsskolernes Elev-Organisation (EEO) mener, at der vil være mange virksomheder, der ikke vil kunne leve op til kravene om at eleven ude i virksomheden skal lære de grundfag, eleven normalt ville lære i et grundforløb samt at eleverne bør gå til eksamen på samme niveau som elever, der gennemfører grundforløb på skolen. EEO finder desuden, at der bør være konsekvenser for virksomheder, der udnytter eleverne som billig arbejdskraft.

Foreningen af Skoleledere ved de Tekniske Skoler (FS) finder, at det bør fremgå direkte af lovteksten, at der er myndighedskrav, fx krav om hygiejnebevis, for at en elev kan begynde direkte i virksomheden under mesterlære, og at eleverne under mesterlæren vil mangle fag, som normalt skal bestås i grundforløbet.

Handelsskolernes Lærerforening (HL) finder, at der vil være en risiko for, at den nationale erhvervskompetence svækkes gennem et virksomhedsbaseret forløb til forskel fra det nuværende fælles grundforløb. HL mener i øvrigt, at der vil være en betydelig risiko for, at en del af de praktisk orienterede unge og unge med udenlandsk baggrund (som lovforslaget sigter mod) næppe vil besidde de fornødne forudsætninger for at kunne gennemføre eventuel supplerende undervisning i hovedforløbet.

Undervisningsministeriets bemærkninger:

Det er frivilligt for skolerne at benytte Elevplan i forbindelse med dokumentation og formidling af elevernes personlige uddannelsesplaner efter de gældende regler. Derfor findes det ikke hensigtsmæssigt at gennemtvinge en anvendelse af dette edb-værktøj i forbindelse med de personlige uddannelsesplaner for elever i mesterlære. Det vil derimod være en anbefaling til skolerne og virksomhederne, at bringe værktøjet i anvendelse i videst muligt omfang, både for elever i mesterlære og andre elever, da det er et velfungerende system til formålet.

Hvad angår forslagene om inddragelse af lokale uddannelsesudvalg eller faglige udvalg i bedømmelse af eleverne forud for påbegyndelsen af hovedforløbet bemærkes, at bedømmelsen efter forslaget skal foretages af skolerne fordi det også er skolerne, der foretager bedømmelsen af, om elever efter gennemførelse af et grundforløb på skole opfylder kravene til at påbegynde en uddannelses hovedforløb. Derved bliver elevgrupperne sidestillet i videst muligt omfang med hensyn til grundlaget for skolens helhedsvurdering af den enkelte elev. De lokale uddannelsesudvalg kan efter lokal beslutning, eventuelt ved skolens bestyrelse, inddrages i bedømmelsesprocesserne, men det er skolen, der er ansvarlig for bedømmelserne. Udvalgene vil, som det er fremhævet i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, gennem deres almindelige virksomhed have indseende med, hvordan den enkelte skoles praksis udvikler sig.

Varigheden af den eventuelle supplerende skoleundervisning vil afhænge af mange variable, men vil især afhænge af praktikvirksomhedens muligheder for at give eleven den fornødne oplæring. Det vil ikke være muligt at fastsætte en bestemt grænse for varigheden, men hele hensigten med forslaget er, at den bliver kort.

Med hensyn til eksamen for elever i mesterlæreforløb henvises til, at formålet med lovforslaget netop er, at praktisk oplæring i en virksomhed helt eller delvis kan træde i stedet for grundforløbet – og dermed også for fagene i grundforløbet. Men indgår et fag fra grundforløbet i elevens uddannelsesplan efter aftale mellem elev og virksomhed, skal eleven til eksamen i faget på lige fod med de elever, der gennemfører grundforløbet på skole.

Til bemærkningerne om den nationale erhvervskompetence henvises til, at der gælder de samme bestemmelser om afsluttende prøve (svendep prøve) for mesterlæreelever, som for de øvrige elever.

Forslaget om at skrive ind i lovtæksten, at elever ikke kan begynde i virksomheden, føreventuelle krav om certifikater mv. er opfyldt, er ikke hensigtsmæssigt. Forholdet adskiller sig for eksempel ikke reelt fra, hvad der allerede gælder for praktikadgangsvejen, hvor eleverne normalt i et antal måneder er i virksomheden forud for grundforløbet på skolen. Der er tale om myndighedskrav, som arbejdsgiverne skal opfylde på grundlag af anden lovgivning i forbindelse med beskæftigelse af medarbejdere inden for en række brancheområder med særlige risikofaktorer, fx krav om hygiejnebevis inden for fødevarerbrancherne.

Bilag 1

**Oversigt over høringsvar vedr.
forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser
(Ny mesterlære)**

Hørte	Høringsvar		
	JA	Bemærkninger	NEJ
Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser	X	X	
Dansk Arbejdsgiverforening	X	X	
Finanssektorens Arbejdsgiverforening	X	X	
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger	X	X	
Håndværksrådet	X		
Landsorganisationen i Danmark	X	X	
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd	X	X	
Erhvervsskolernes Elevorganisation	X	X	
Landssammenslutningen af handelsskoleelever			X
Interesseorganisation for handelsskolernes ledelser (HFI)	X	X	
Foreningen af skoleledere ved tekniske skoler	X	X	
Handelsskolernes Lærereforening	X	X	
Dansk Teknisk Lærereforbund	X	X	
Handelsskolernes Bestyrelsesforening			X
Danmarks Erhvervsskoleforening	X		
Amtsrådsforeningen i Danmark			X
Kommunernes Landsforening	X		
Københavns Kommune			X
Frederiksberg Kommune			X
Arbejdsgivernes Elevrefusion	X	X	
Danmarks Evalueringsinstitut	X		
Rådet for Etniske Minoriteter			X
De Samvirkende Invalideforeninger	X	X	
Det Centrale Handicapråd	X	X	